

Fig. 1. Fælder til Brug for Ringmærkning af Trækfugle paa Christiansø,
 tv. med Fangkasse af Traadnet anbragt paa Jorden,
 th. med Fangkasse af Træ anbragt højere oppe.

*Traps for capturing migrants at Christiansø, to the left with
 a catching-box of wire-netting, placed on the ground, to the right
 with a catching-box of wood placed higher up.*

Ringmærkning af Trækfugle paa Christiansø.

Af FINN SALOMONSEN.

(With a Short Summary in English: Recoveries of Birds
 ringed at Christiansø in the Baltic.)

(Meddelelse fra Naturfredningsraadets Reservatudvalg, Nr. 30.)

I Perioden 1937—43, da jeg var Assistent i Naturfredningsraadets Reservatudvalg, blev der foretaget ret omfattende Ringmærkninger af gennemtrækkende Smaafugle paa Christiansø. Fuglene blev dels mærket ved Fyret om Natten, dels i særlige dertil indrettede Fælder, som var stillet op i Øens Haver. To af disse Fælder, som fandtes i et Antal af 9, er gengivet paa Fig. 1. Der var flere Typer, idet vi eksperimenterede en Del, inden vi fandt frem til den rigtige Type, eller rettere det Udvalg af Typer, som var nødvendig for at fange saa mange forskellige Fugle som muligt. Fælderne var af Traadnet, i Trekantform, ca. 1.50 m paa hver Led og var forsynet med tre Indgange, der som i en Ruse snævrede ind mod Fældens Indre, kun ladende et saa lille Hul aabent, at en Fugl paa Størrelse med en Finke lige akkurat kunde komme ind. I Fælden an-

bragtes en Skaal med Vand samt i en Krans udenom denne rigelig med Korn, saaledes at ikke blot Vandet men ogsaa Føden kunde lokke Fuglene ind. Der forsøgte ogsaa med Anbringelse af Skaale med Melorme, Kviste med Hyldebær, Røn o. s. v., men dette blev opgivet igen. Paa Fælden var heftet en lille Fangkasse af forskellig Type, af Træ, Traadnet eller andet, anbragt foroven eller forneden. Hver Fugleart havde ifølge sin Biologi en særlig foretrukken Type af Fangkasse, som de særlig villig gik i. Paa Fig. 1 ses to forskellige Typer.

Da de senest mærkede Smaafugle utvivlsom nu — 1947 — alle maa være døde, kan Forsøget betragtes som afsluttet og Resultaterne offentliggøres. I Tabel I er vist en Oversigt over samtlige ringmærkede Fugle, ialt et Antal paa 4656, deraf langt de fleste mærket i Fælderne. Det var saaledes, at der hele Dagen i Træktiden var en jævn Strøm af Fugle i Fælderne, gennemsnitligt 7-8 om Dagen, paa gode Trækdage dog langt mere, og Fælderne maatte røgtes med faa Timers Mellemrum. Ved Fyret kom der kun Fugle i ganske enkelte Nætter hvert Aar, naar Vejrforholdene var gunstige for det; visse Sæsoner kom der overhovedet ingen Fugle ved Fyrene, og Antallet af "Fyrnætter" var højst 4-5 hver Sæson. Det ses af Listen i Tabel I, at det er et ret anseligt Antal Arter, der besøger Fælderne eller som kommer til Fyrruderne, men langt de fleste udgøres for Fældernes Vedkommende af Rødhalse, for Fyrets Vedkommende af Fuglekonger og Stære (se herom D. O. F. T. 34, 1940, p. 1). Som det fremgaar af Tabellen er blot 15 af disse næsten 5000 mærkede Fugle meldt tilbage, d. v. s. 3 ‰. Denne ringe Genfangstprocent er den Pris man maa betale for at mærke Smaafugle, der jo ikke gøres til Genstand for Jagt og som kun i ringe Omfang fanges eller findes døde. Man saa meget mere velkomne er til Gengæld de enkelte Fund.

Af den lange Række Arter, der er mærket, er de fleste gaaet i Fælderne efter Vand, mange ogsaa efter Kornet, bl. a. de faa Kragefugle, der blev overrasket med Hovedet inde i Fælden og hurtigt grebet, inden de naaede ud af Rusen. Derimod skyldtes Tilstedeværelsen af den Snes Tornskader, der er mærket, andre Aarsager. Naar Tornskaderne gik i Fælden, blev de altid lokket til af en fangen Smaafugl, som de havde

Tabel I.

Antal af Trækfugle ringmærkede paa Christiansø 1937—43.

Number of migrants ringed at Christiansø 1937—43.

	Fyr (Light-house)	Fælder (Traps)	Ialt (Total)	Genfangster (Recoreries)
Lærke (<i>Alauda arvensis</i>).....	173	70	243	
Hedelærke (<i>Lullula arborea</i>).....		2	2	
Krage (<i>Corvus cornix</i>).....	1		1	
Raage (<i>Corvus frugilegus</i>).....		2	2	
Allike (<i>Coloeus monedula</i>).....	1		1	
Musvit (<i>Parus major</i>).....		58	58	
Gærdesmutte (<i>Troglodytes troglodytes</i>).....		2	2	
Sjagger (<i>Turdus pilaris</i>).....	2		2	
Sangdrossel (<i>Turdus philomelos</i>).....	18	1	19	1
Vindrossel (<i>Turdus musicus</i>).....	3		3	
Solsort (<i>Turdus merula</i>).....	1	1	2	
Stenpikker (<i>Oenanthe oe. oenanthe</i>).....	28	2	30	
Rødstjert (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>).....	146	277	423	1
Nattergal (<i>Luscinia luscinia</i>).....		8	8	
Rødhals (<i>Erithacus rubecula</i>).....	21	1132	1153	4
Havesanger (<i>Sylvia borin</i>).....		18	18	1
Munk (<i>Sylvia atricapilla</i>).....	4	23	27	
Tornsanger (<i>Sylvia communis</i>).....		13	13	
Gærdesanger (<i>Sylvia curruca</i>).....	3	74	77	
Gulbug (<i>Hypolais icterina</i>).....		1	1	
Gransanger (<i>Phylloscopus collybita abietina</i>).....	1	10	11	
Løvsanger (<i>Phylloscopus trochilus</i>).....	9	117	126	
Sivsanger (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>).....		1	1	
Fuglekonge (<i>Regulus regulus</i>).....	413	74	487	
Graa Fluesnapper (<i>Muscicapa striata</i>).....	1	10	11	
Broget Fluesnapper (<i>Muscicapa hypoleuca</i>).....	30	55	85	1
Jernspurv (<i>Prunella modularis</i>).....	1	175	176	
Engpiber (<i>Anthus pratensis</i>).....	1	5	6	
Skovpiber (<i>Anthus trivialis</i>).....		1	1	
Hvid Vipstjert (<i>Motacilla alba</i>).....	56	6	62	
Stor Tornskade (<i>Lanius excubitor</i>).....		1	1	
Rødrygget Tornskade (<i>Lanius collurio</i>).....		19	19	
Stær (<i>Sturnus vulgaris</i>).....	245	1	246	5
Graaspurv (<i>Passer domesticus</i>).....		269	269	
Grønirisk (<i>Chloris chloris</i>).....		19	19	
Grønsisken (<i>Carduelis spinus</i>).....		8	8	
Graasisken (<i>Carduelis f. flammea</i>).....		8	8	
Tornirisk (<i>Carduelis cannabina</i>).....		2	2	
Dompap (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>).....		23	23	
Bogfinke (<i>Fringilla coelebs</i>).....	6	677	683	1
Kvækerfinke (<i>Fringilla montifringilla</i>).....	2	238	240	1
Gulspurv (<i>Emberiza citrinella</i>).....		80	80	
Hortulan (<i>Emberiza hortulana</i>).....		6	6	
Rørspurv (<i>Emberiza schoeniclus</i>).....		2	2	
Ialt Individider (Total individuals)...	1164	3492	4656	15
„ Arter („ species).....	23	40	44	8

let Spil med inde i den snævre Fælde. Naar der var en Tornskade i en Fælde, kunde man altid være sikker paa at finde et Par Vinger af en lille Fugl som de eneste Rester af Tornskadens Bytte. Det var næsten altid unge Tornskader, der gik i Fælderne (Fig. 2).

Nedenfor følger en Liste over Genfangsterne med nogle

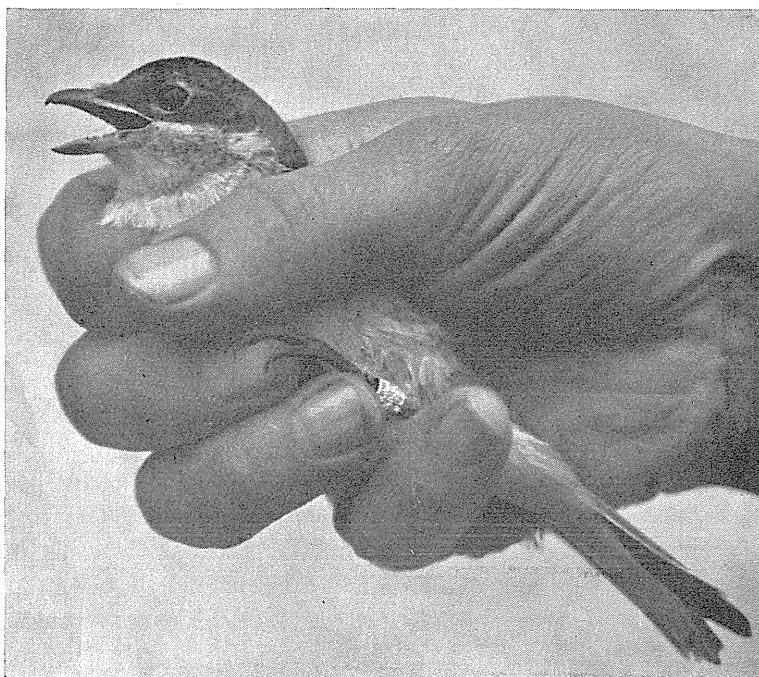

Fig. 2. Ung Tornskade (*Lanius collurio*) fanget i Fælde.
 Young Red-backed Shrike (*Lanius collurio*) caught in trap.

korte Kommentarer. Saa faa de er, viser de dog to vigtige Ting. For det første, at Trækket over Christiansø for en Række Arters Vedkommende følger østligere Ruter paa Vej mod Vinterkvarteret end det i det øvrige Danmark, og for det andet, at Trækket kommer fra Landene østfor Østersøen, og ikke — som man skulde vente — fra Skandinavien. Dette Forhold har jeg tidligere flere Gange fremhævet ved andre Lejligheder (D. O. F. T. **34**, 1940, p. 101; *ibid.* **35**, 1941, p. 219). Mens der er flere Genfangster i Randstaterne og i Finland paa Ynglepladsen, er der ikke en eneste fra Sverige.

Sangdrossel (*Turdus philomelos* Br.).

- 760325 Christiansø 7. X. 1939 Binisalem, Mallorca, Spanien (39° 30' N,
(Fyret) 3° Ø) 10. XI. 1939, G. MARTI. Fanget.

Indsenderen betegner Fuglen som "un *Tordo*", men har trods Anmodning ikke returneret Ringen. Genfangsten er meget interessant, da Lokaliteten ligger østligere end de danske Ynglefugles Vinterkvarter. Dette strækker sig over det sydvestlige Frankrig og Pyrenæerhalvøen, som vist gennem over 70 Genfangster. Paa Kortet Fig. 44 i min Bog "Fugletrækket over Danmark" (1938, p. 198) er disse Genfangster afsat, og det fremgaar heraf, at kun faa Sangdrosler er truffet i det østlige Spanien, og at ingen er truffet saa østligt som Mallorca eller andre Øer i Balearerne.

Rødstjert (*Phoenicurus phoenicurus* (L.)).

- 961502 Christiansø ♂ 7. V. 1940 Ylikyla, Merikarvia Sogn, Finland (61°
(Fyret) 55' N, 21° 25' Ø) 16. V. 1940, P. PALM-
GRÉN (Zool. Museum, Helsingfors). Fun-
det død.

Denne Genfangst viser, at de over Christiansø trækkende Rødstjerte, i hvert Fald for en Dels Vedkommende, trækker til Finland. Genfansten er ydermere interessant ved det korte Interval, der er gaaet mellem Mærkningsdato og Genfangst-
dato. Blot 9 Dage er forløbet mellem Fuglens Passage over Christiansø og Fundet i Finland. Tidligere var blot et dansk Udlandsfund kendt af Rødstjert, idet et Eksempplar meldtes 15. VIII fra Lübeck.

Rødhals (*Erithacus rubecula* (L.)).

- 860185 Christiansø 23. IX. 1938 Djidjelli ved Alger, Algier (36° 48' N,
(Fælde) 5° 45' Ø) ca. 20. III. 1939, J. B. ZAFETEUR.
Fundet døende.
- 861373 Christiansø 10. X. 1940 Palma de Mallorca, Spanien (39° 38' N,
(Fælde) 2° 40' Ø) 18. II. 1941, C. BORRÁS. Fanget.
- 861615 Christiansø 21. X. 1940 Seriate, prov. Bergamo, Italien (45° 38' N,
(Fælde) 9° 40' Ø) 2. XII. 1940, E. SIEMONI (Labo-
ratorio di Zoologia, Bologna). Dræbt.
- 960514 Christiansø 25. IV. 1939 Amalias (Vestpelopones), Grækenland
(Fælde) (39° 48' N, 21° 20' Ø) 24. XII. 1939,
P. ZERVAS (Ministère de L'Agriculture,
Athènes). Dræbt.

Desværre er ingen af de fire Fugles Ringe tilbagesendte, trods min Anmodning, men det kan nævnes, at Fuglen fra Algier udtrykkeligt betegnedes som "Rouge Gorge", at Ringnummeret paa Fuglen fra Mallorca blev kontrolleret af den danske Konsul paa Mallorca, Hr. HENRIK EIGTVED, og at Ringnummeret af Fuglen fra Bergamo kontrolleredes af det Zool.

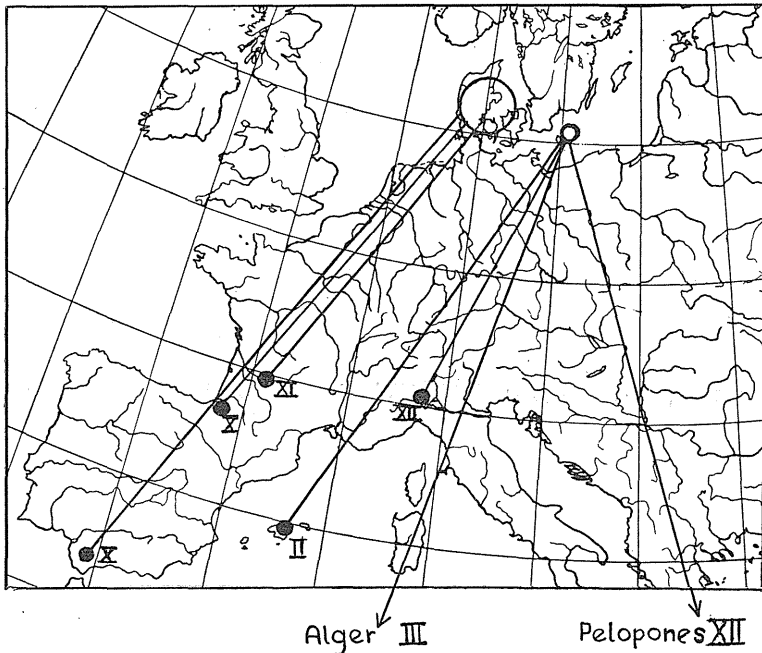

Fig. 3. Genfangster af Rødhalse (*Erithacus rubecula*) ringmærket paa Christiansø og i det øvrige Danmark vest for Øresund. Tallene angiver Genfangstmaanederne.

Recoveries of Robin (Erithacus rubecula) ringed at Christiansø (small circle to the right) and in western Denmark (large circle to the left). The figures indicate the month of recovery.

Laboratorium i Bologna. Den græske Genfangst er meldt af det græske Landbrugsministerium, men Melding eller Kontrol fra anden Side har det ikke været muligt at faa, ejheller — som nævnt — at faa Ringen returneret.

Til disse 4 Genfangster knytter der sig betydelig Interesse, idet de viser, at de paa Christiansø gennemtrækkende Rødhalse har et østligere Træk end de danske Ynglefugle. Danske Rød-

halse er tidligere meldt fra Guipuzcoa i Spanien (X), Cadiz i Spanien (XI), og dep. Lot-et-Garonne i Frankrig (XI), d. v. s. betydelig mere sydvestligt end Trækfuglene fra Christiansø. Dette fremgaar tydeligt af Kortet Fig. 3. Desuden er en dansk Rødhals genfundet i Belgien, men da det ikke er i Vinterkvarteret, er Fundet ikke afsat paa Kortet. Der er en meget god Overensstemmelse mellem Trækruterne for Christiansøfuglene og de i Østpreussen mærkede Trækfugle; jfr. PAULY & SCHÜZ, Der Vogelzug. **13**, 1942, p. 44. Disse, der vel for Størstedelen stammer fra Østersøstaterne og Sydfinland, trækker til Italien og Sydfrankrig, hvor langt de fleste Ringfund stammer fra, desuden Balearerne og videre til Algier og — i ganske ringe Grad — til Pyrenæerhalvøen og de vestligere Dele af Frankrig. Ingen er fundet saa langt mod Øst som vort græske Stykke, til Trods for at over et halvt Hundrede Genfangster er registrerede (se Kortet p. 48), og som ovenfor nævnt er det desværre ogsaa et Stykke, hvis Ringnummer ikke er kontrolleret af andre end Melderer, saa Muligheden for Fejltagelser er ikke udelukket. PAULY & SCHÜZ gør ogsaa opmærksom paa de baltiske Trækfugles meget større Spredning end de fra Helgoland, der nærmest følger de atlantiske Kyststrækninger. Det samme fremgaar ogsaa af de danske Genfangster; Christiansøfuglene spreder sig mere end de danske Ynglefugle paa Trækket, selvom den lidt tvivlsomme græske Genfangst undtages.

Havesanger (*Sylvia borin* (Bodd.)).

960971 Christiansø 21. IX. 1939 Blato, Øen Curzola, Dalmatien (42°55' N,
(Fælde) 16°48' Ø) 30. IX. 1939, M. HIRTZ. Skudt.

Til Trods for at Ringen ikke er returneret, maa dette Fund betegnes som ganske sikkert, idet Foden med Ringen af Finneren sendtes til Prof. Dr. M. HIRTZ, der er Zoolog, Udgiver af Tidsskrifterne "Natur" og "Naturfredning" i Zagreb og som skrev til mig, at Foden var af en *Sylvia*-Art. Genfangsten er interessant, idet den viser sydøstlig Trækretning, mens to fra det øvrige Danmark stammende Havesangere er trukket mod Sydvest og er genmeldt fra dep. Herault i Sydfrankrig (25. VIII) og dep. Gironde i Sydvestfrankrig (7. IX). Fra Mærkning til Genfangst er kun gaaet 9 Dage.

Broget Fluesnapper (*Muscicapa hypoleuca* Pall.).

961538 Christiansø ♀ 22. V. 1940 Pihlajavesi Sogn, Finland (62° 20' N, 24° 15' Ø) ca. 27. VI. 1940, N. RAISKI.
Fundet død og indtørret i Reden.

Om denne meget interessante Genfangst blev der givet Meddelelse ikke blot fra Finderen men ogsaa fra Zool. Museum i Helsingfors, idet der havde staaet en Notits om Fundet i Dagbladet "Uusi Suomi" (for d. 6. VII. 1940). Der er ingen Dato givet for Fundet, men Brevet fra Finderen er dateret 27. VI. 1940, d. v. s. kun lidt over en Maaned efter at Fuglen mærkedes paa Christiansø. Allerede paa dette Tidspunkt, da Fuglen af en Skovarbejder fandtes liggende død i sit Redehul, var den saa indtørret, "att man inte kunde känna arten". Fuglen maa med andre Ord være fløjet direkte fra Christiansø til sin Redeplads i Finland og være død kort efter. Ogsaa dette Fund viser, at Christiansøfuglene stammer fra den østlige Side af Østersøen.

Stær (*Sturnus vulgaris* L.).

- 760147 Christiansø 27. X. 1938 Bickerstaffe, Ormskirk, Lancashire, England (53° 34' N, 2° 54' W) 13. II. 1939, P. TAYLOR. Skudt. Ring returneret.
- 760435 Christiansø 4. X. 1940 Neunhuben, Danzig-Land, Østpreussen (54° 55' N, 20° 30' Ø) ca. 18. VIII. 1941, H. GOTTKE. Skudt.
- 760413 Christiansø 12. X. 1939 Kupiškis, Panevezys, Litauen (55° 49' N, 24° 58' Ø) 6. X. 1942, A. RAZMISLAVICIUS. Fundet død, dræbt af Krager. Ring returneret.
- 760280 Christiansø 20. X. 1939 Eecloo, Belgien (51° 10' N, 3° 34' Ø) 23. X. 1939, V. VAN STRAËLEN (Mus. d'Hist. Natur. de Belgique). Fanget. Ring returneret.
- T 6351 Christiansø 31. X. 1937 Rahlstedt ved Hamburg, Tyskland (53° 35' N, 10° 8' Ø) 5. XI. 1937, Zool. Mus. Hamburg.¹⁾

Om de 5 Genfangster skal blot nævnes, at 760435 blev kontrolleret af Vogelwarte Rossitten. Den i 1937 mærkede Fugl har allerede faaet sin Genfangst offentliggjort (af R. HØRRING), idet jeg da, under mit første Besøg paa Øen endnu ikke havde faaet egne Ringserier og anvendte Zool. Museums Ringe.

¹⁾ Tidligere publiceret af R. HØRRING, Vid. Medd. Dansk Nat. For., 101, 1938, p. 358.

Paafaldende er den Hurtighed, hvormed et Par af Stærene er naaet bort fra Øen, Nr. T 6351 paa kun 6 Dage til Hamburg og Nr. 760280 paa blot 3 Dage til Belgien.

Den eneste Vinterfugl er fra England, de to Efteraarstrækgæster fra Vesttyskland og Belgien; dette afviger ikke fra andre danske Stæres Trækforhold. Derimod er et Par baltiske Fugle afvigende, idet de viser, at Christiansøstærene kommer fra Randstaterne eller længere øst fra. Nr. 760413 er truffet paa Efteraarstrækket i Litauen 3 Aar senere, og Nr. 760435 er truffet paa Træk eller Strejf i Østpreussen et Aar efter sit Besøg paa Christiansø. Rimeligvis ynglede denne sidste i Østpreussen eller i hvert Fald ikke langt derfra, idet Vogelwarte Rossitten d. 18. VIII fik Meddelelse om, at den var skudt i "forrige Uge", d. v. s. saa tidligt som omkring d. 10. VIII, paa hvilket Tidspunkt Stæren højst strejfer om paa "Mellemtræk" sammen med Ungerne og i hvert Fald ikke er begyndt det egentlige Træk endnu. Ogsaa Stærene har saaledes en østlig Oprindelse, ligesom Ringmærkningen, som skildret ovenfor, har konstateret for flere andre Spurvefugles Vedkommende, der trækker over Christiansø.

Bogfinke (*Fringilla coelebs* L.).

860219 Christiansø ♀ 6. X. 1938 Dolhain, ved Liège, Belgien (50° 37' N, 5° 56' Ø) 31. X. 1938, V. VAN STRAELEN (Mus. d'Hist. Natur. de Belgique). Fanget.

Bogfinker meldes ret ofte fra Belgien, idet de fanges der i Net. Danske Stykker er dog ikke tidligere meldt derfra. Ejendommeligt er den korte Tid, kun 25 Dage, der er gaaet mellem Mærkning og Genfangst.

Kvækerfinke (*Fringilla montifringilla* L.).

860842 Christiansø ♂ 4. XI. 1939 Veberød, Ø. for Lund, Sverige (55° 38' N, 13° 29' Ø) 20. II. 1940, M. WEBER. Fundet død. Ring returneret.

Den eneste genmeldte Kvækerfinke opholdt sig stadig i Vinterkvarteret, da den blev fundet. Tidligere er Kvækerfinker ikke mærkede i Danmark.

Foruden de beskrevne faatallige Udlandsfund, foreligger der en lang Række Genfangster i Fælderne paa Christiansø, idet

Fuglene under deres Rast paa Øen atter og atter gaar i Fæl-
derne for Kornet eller Vandets Skyld. Ved Hjælp af dette For-
hold kan man faa et Indtryk af, hvorlænge de forskellige Arter
forbliver paa Øen under Trækket, men Bearbejdelsen af det
store Materiale, som her foreligger, maa vente til en senere
Lejlighed.

Hr. stud. mag. S. A. JENSEN er jeg megen Tak skyldig for
Udarbejdelse af Tabel I og af Koordinaterne til Genfangst-
Lokaliteterne.

SUMMARY IN ENGLISH

Recoveries of Birds Ringed at Christiansø in the Baltic.

During the period 1937—43 almost 5000 passerine birds
were ringed at the bird-sanctuary Christiansø, caught either
in traps or at night at the light-house. All birds ringed are
migrants passing the island. An enumeration of all birds,
ringed, including number of recoveries, is given in table I.
The recoveries tend to show that the migrants of Christiansø
originate from the countries of the eastern side of the Baltic,
and, further, that their migration goes somewhat more to the
east than that of the Danish breeding-birds; cf. for instance
the Robin, mapped on fig. 3. Note the very short period which
has elapsed between date for ringing and recovery for many
specimens.
